

تذکره فهمی

تذکره فهمی (tazke.re-ye.fah.mi)، تذکره ای به فارسی فراهم آورده ملا عبدالمطلب خواجه فهمی. به گفته وی، گردآوری این تذکره در ۱۸۶۰م به فرموده ملا میر محمد تو قسابه آغاز شد و در ۱۸۶۹م به پایان رسید. فهمی به شرح احوال و نمونه اشعار شاعرانی چون حافظ، بیدل، خواجه عصمت، جامی، محمد شریف بخارایی (- ۱۱۰۹ق)، صوفی الله بارکته قورغانی (- ۱۳۶ق)، مشرب (- ۱۱۲۳ق)، خواجه الاسلام جویباری (- ۱۲۰۰ق)، محمد آبله (- ۱۱۶۲ق)، امیر معصوم غازی (۱۱۵۳ - ۱۲۱۵ق)، امیر نصرالله (- ۱۸۶۰م) و ایشان اعلم یاری بخارایی (- ۱۲۱۵ق) پرداخته و در پایان، آگاهی هایی از دوره فرمانروایی امیر شاه مراد منغیتی (۱۱۹۹ - ۱۲۱۵ق)، امیر حیدر (۱۸۰۰ - ۱۸۲۶م) و امیر نصر الله (۱۸۲۶ - ۱۸۶۰) داده است. دو نسخه از تذکره فهمی به شماره های ۲۳۳۱/۲ (۲۸الف - ۶۲ب) و ۹۵۲ به ترتیب در پژوهشگاه خاورشناسی فرهنگستان علوم ازبکستان و پژوهشگاه خاورشناسی فرهنگستان علوم تاجیکستان نگهداری می شود.

منابع: فهرست دست نویس های شرقی فرهنگستان علوم ازبکستان، ۳۲/۱۱ - ۳۳؛ فهرست دست نویس های شرقی فرهنگستان علوم تاجیکستان، ۲۷/۲؛ فهرست نسخ خطی فارسی انستیتوی آثار خطی تاجیکستان ، ۱۱۲/۱؛ عبدالرزاق زهیر، «تذکره نگاری در ادب دری»، ادب، سال بیست و یکم، شماره ۲، ص ۸۴.

قبادیانی

Тазкираи Фаҳмӣ

Тазкираи Фаҳмӣ, тазкирае ба форсӣ фароҳамовардаи Мулло Абдулматлаб Хоҷа Фаҳмӣ. Ба гуфтаи вай, гирдовариин ин тазкира дар 1860 ба фармудаи Мулломирмуҳаммад Туқсабо оғоз шуд ва дар 1869 ба поён расид. Фаҳмӣ ба шарҳи аҳвол ва анмунаи ашъори шоироне чун Ҳофиз, Бедил, Хоҷа Исмат, Ҷомӣ, Муҳаммадшарифи Бухорой (- 1109 қ.), Суфиулло Борката

Қурғонӣ (- 3316 қ.), Машраб (- 1123 қ.), Хоҷа Ислом Қуйборӣ (- 12.. қ.), Муҳаммад Обила (18.. - 1826 қ.), Амир Махсум Ғозӣ (1153 - 1215 қ.), Амир Насрулло (1826 - 1860 қ.) ва Эшон Аълам Ёрии Бухорӣ (1199 - 1215 қ.) пардохта ва дар поён, огоҳӣҳое аз давраи фармонравоии Амиршоҳ Муроди Манғитӣ (1199-1215 қ.), Амир Ҳайдар (1800-1826) ва Амир Насрулло (1826-1860) додааст.

Ду нусха аз Тазкираи Фаҳмӣ ба шумораҳои 2/233 (266-28а) ва 952 ба тартиб дар Пажӯҳишгоҳи шарқшиносии Академияи илмҳои Ўзбекистон ва Пажӯҳишгоҳи шарқшиносии Академияи илмҳои Тоҷикистон нигоҳдорӣ мешавад.

Манбаъҳо: Феҳристи дастнависҳои шарқии Академияи илмҳои Ўзбекистон, 22-11/32; Феҳристи дастнависҳои шарқии Академияи илмҳои Тоҷикистон, 2/27; Феҳристи нусхаҳои хаттии Институти осори хаттии Тоҷикистон, 1/112; Абдуразоқ Зоҳид, “Тазкиранигорӣ дар адаби дарӣ”, Адаб, соли 21, шумораи 2, саҳ. 84.

Қубодиёнӣ

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 285.